

อิทธิพลของประสิทธิภาพการวัดผลการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Influence of Corporate Governance Scorecard Effectiveness on Financial Reporting Quality of Thai-Listed Companies

อัญชลี สุขชีวัน^{1*}, ณัฐวุฒิ ตันติเศรษฐ¹, และ ณัฐวงศ์ พูนพล¹

Anchalee Sukkhwat^{1*}, Nattawut Tontiset¹, and Nuttavong Poonpool¹

Abstract

This research aimed to study the influence of corporate governance scorecard effectiveness on financial reporting quality. The research instrument was a questionnaire used to collect data from executives responsible for corporate governance of 143 listed companies. The statistics used for data analysis were Pearson's correlation coefficients. Multiple regression analysis was to test the hypothesis. The research results showed that the effectiveness of all aspects of corporate governance scorecard measurement had a statistically significant positive influence on the financial reporting quality of Thai-listed companies at the level of 0.01. The results of this research can be used as information for preparing quality financial reports by further improving the effectiveness of corporate

¹ภาควิชาการบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ต.ขามเรียง อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม 44150

¹Accounting Department, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University, Kamriang Sub-district, Kantharawichai District, Mahasarakham Province 44150

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: Anchalee.s@acc.msu.ac.th)

รับบทความวันที่ 18 มิถุนายน 2563 แก้ไขวันที่ 29 เมษายน 2564 รับลงตีพิมพ์วันที่ 14 พฤษภาคม 2564

governance. It also provides information for regulators to be aware of expanding the scope of corporate governance development to all businesses.

Keywords: *Corporate Governance Scorecard, Corporate Governance Effectiveness, Financial Reporting Quality*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของประสิทธิภาพการวัดผลการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารที่รับผิดชอบด้านการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 143 แห่ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการวัดผลการกำกับดูแลกิจการทุกด้านมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพด้วยการพัฒนาประสิทธิภาพของการกำกับดูแลกิจการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป อีกทั้งเป็นข้อมูลให้หน่วยงานกำกับได้ตระหนักถึงการขยายขอบเขตการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการลงไปสู่ทุกกิจการ

คำสำคัญ: *การวัดผลการกำกับดูแลกิจการ ประสิทธิภาพการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการรายงานทางการเงิน*

บทนำ

กรณีอื้อฉาวการฉ้อฉลตกต่งบัญชี การอำพรางฐานะการเงินที่แท้จริงของกิจการ และการทุจริตการรายงานทางการเงินที่เกิดขึ้นจนมีผลให้เกิดการล้มละลายของกิจการหลายแห่ง สร้างความสั่นสะเทือนต่อวงการธุรกิจทั่วโลก ส่งสัญญาณถึงความบกพร่องในการควบคุมภายในของกิจการ และขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดี ที่จะสามารถป้องกัน “ปัญหาตัวแทน” (Agency Problem) กล่าวคือผลประโยชน์ของผู้บริหารในบางกรณีอาจขัดแย้งกับผลประโยชน์ของเจ้าของกิจการ (Conflict of Interests) (Thunpuattadom, Kiniphan, & Sirikanerat, 2019) โดยผู้บริหารอาจฉกฉวยโอกาสหรือสร้างช่องทางในการหาผลประโยชน์เข้าตนเองแทนที่จะเป็นผลประโยชน์ของเจ้าของกิจการและผู้มีส่วนได้เสียทั้งหลายในกิจการ โดยอาศัยความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล (Information Asymmetry) จากการที่ฝ่ายตัวแทนมีข้อมูลที่มากกว่าตัวการ (Jensen & Meckling, 1976) ทั้งนี้ การลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลระหว่างฝ่ายบริหารและเจ้าของกิจการ ย่อมทำให้สามารถลดความบิดเบือนของข้อมูลที่อาจมาจากความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจของผู้บริหารลงได้ ส่งผลให้ข้อมูลรายงานทางการเงิน

มีคุณภาพมากขึ้น โดยรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (Atuilik & Salia, 2018) นั่นคือ ข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพช่วยผู้ลงทุนในการตัดสินใจเข้าร่วมลงทุนในตลาดทุน (Tan & Chong, 2017) ด้วยเหตุนี้ทั่วโลกต่างตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการในฐานะเป็นกลไกที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในการให้ความมั่นใจในคุณภาพของรายงานทางการเงินของกิจการ (Suwansin, Kaewthong, Kaewsaitong, Koten, & Suttipun, 2016; Al-khonain, Arabia, Al-adeem, & Arabia, 2020) โดยต่างก็มีการรณรงค์ส่งเสริมให้ทุกกิจการตระหนักถึงประโยชน์ของการกำกับดูแลกิจการ พร้อมทั้งมีโครงการต่าง ๆ ในการกระตุ้นให้กิจการสามารถปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในประเทศไทย การกำกับดูแลกิจการเริ่มมีความสำคัญมากขึ้นภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 เนื่องจากประเทศไทยต้องทำการกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งมีเงื่อนไขว่าประเทศสมาชิกที่ขอกู้เงินจะต้องมีระบบการกำกับดูแลกิจการตามที่กำหนด (Zhuang, Edwards, Webb, & Capulong, 2008) จึงเกิดการประชุมจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาตลาดทุน เพื่อฟื้นฟูตลาดทุนของไทย โดยเรื่องสำคัญที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษ คือ การสร้างการกำกับดูแลกิจการที่ดีในตลาดทุน ต่อมาในปี 2545 รัฐบาลได้กำหนดให้เป็นปณณงค์ให้มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อส่งเสริมให้เกิดแนวความคิดการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเข้ามามีบทบาทในการรณรงค์ และส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยรายงานการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ เป็นแนวทางปฏิบัติในขั้นเริ่มแรก ต่อมาในปี 2549 ได้มีการปรับปรุงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน โดยเทียบเคียงกับหลักการกำกับดูแลกิจการขององค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-Operation and Development: OECD) ซึ่งได้แก่ Principles of Corporate Governance ปี 2004 และข้อเสนอแนะของธนาคารโลก ต่อมาในปี 2555 ประเทศไทยได้เข้าร่วมการประเมิน ASEAN Corporate Governance Scorecard (ACGS) ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้วัดระดับ “การกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียน” สำหรับประเทศในกลุ่มอาเซียนเพื่อการเตรียมความพร้อมให้แก่บริษัทจดทะเบียนในเข้าสู่การแข่งขัน (The Stock Exchange of Thailand, 2012)

ASEAN Corporate Governance Scorecard (ACGS) คือ การวัดผลการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการกำกับดูแลกิจการของหน่วยงานกำกับดูแลตลาดทุนอาเซียน (ASEAN Capital Markets Forum: ACMF) หรือที่เรียกว่า ACMF Corporate Governance Initiatives โดยเป็นการประเมินระดับคุณภาพการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อการยกระดับการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในภูมิภาคอาเซียน เพื่อให้ตลาดทุนอาเซียนมีความเชื่อมโยงกัน การพัฒนา Scorecard ยึดหลักการของ OECD และหลักการกำกับดูแลกิจการของแต่ละประเทศเป็นหลัก รวมถึงได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ธนาคารโลก International

Corporate Governance Network (ICGN), Asian Corporate Governance Association (ACGA) และประมวลกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการ (Iskander & Chamlou, 2000; Asean Capital Market Forum, 2015) ทั้งนี้ ตั้งแต่เริ่มโครงการ ACGS ในปี 2555 บริษัทจดทะเบียนไทย มีผลการประเมินที่โดดเด่นด้วยคะแนนเฉลี่ยรวมเป็นอันดับหนึ่งต่อเนื่องมาโดยตลอดสำหรับการประเมินที่ผ่านมา ถึงแม้จะมีการปรับเกณฑ์ประเมินให้เข้มงวดขึ้นทุกปี แต่บริษัทจดทะเบียนไทยก็ยังสามารถพัฒนาตามมาตรฐานอาเซียนได้อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด (Thai Institute of Directors, 2018) อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังคงเกิดการรายนงานทางการเงินที่ไม่มีคุณภาพของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทยอย่างต่อเนื่อง สร้างความไม่มั่นใจในคุณภาพรายงานทางการเงิน (Yarana & Praithong, 2019) นอกจากนั้น ลักษณะกิจการ ได้แก่ ระยะเวลาดำเนินงานและขนาดกิจการ ก็เป็นที่น่าสนใจทำการศึกษาหาความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานทางการเงิน ขณะที่ในประเทศกำลังพัฒนายังมีงานวิจัยเช่นนี้จำนวนน้อย (Ekwueme & Aniefor, 2019)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจทดสอบประสิทธิผลของการวัดผลการกำกับดูแลกิจการและลักษณะกิจการว่ามีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีคำถามงานวิจัย คือ ประสิทธิผลของการวัดผลการกำกับดูแลกิจการและลักษณะกิจการมีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาอิทธิพลของประสิทธิผลการวัดผลการกำกับดูแลกิจการและลักษณะกิจการที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน

การทบทวนวรรณกรรม

Jensen and Meckling (1976) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่ายที่มีอยู่ในกิจการ โดยตัวการเป็นผู้นำเงินมาลงทุนในกิจการ เรียกว่า ผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ ตัวการได้มอบหมายอำนาจในการบริหารกิจการนั้นให้ผู้บริหารซึ่งเป็นตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหารกิจการแทน เมื่อใดที่วัตถุประสงค์หรือผลประโยชน์ของตัวการกับตัวแทนไม่สอดคล้องกันแล้วก็จะก่อให้เกิด “ปัญหาตัวแทน” (Agency Problem) ขึ้น ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) จึงเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายพฤติกรรมที่เป็นจริงของผู้บริหารภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและเจ้าของกิจการ ทฤษฎีตัวแทนตั้งข้อสมมติว่าตามธรรมชาติ ผู้บริหารอาจมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือ ผู้บริหารอาจเป็นผู้ที่มีลักษณะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน โดยจะดำเนินการเพื่อสร้างผลประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินให้ตกแก่ตนเองและพวกพ้องให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งเป็นลักษณะของผู้ที่ฉวยโอกาส โดยผู้บริหารจะพยายามค้นหาและสร้างโอกาสให้ตนสามารถตกตวงผลประโยชน์ให้ตกแก่ตนเองและพวกพ้องด้วยการอาศัยอำนาจที่ตนมีอยู่ นำไปสู่ความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล นั่นคือ การที่ผู้บริหารในฐานะตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการบริหารกิจการมีข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของกิจการมากกว่าเจ้าของกิจการซึ่งเป็นตัวการ ซึ่งได้แก่ผู้ถือหุ้น ส่งผลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสื่อสารข้อมูลให้กับ

ผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ เพื่อใช้สำหรับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น นักลงทุน ผู้ให้กู้ ฯลฯ โดยผู้บริหารซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบให้มีการจัดทำรายงานทางการเงิน อาจเข้าแทรกแซงการจัดทำรายงานทางการเงินดังกล่าว เพื่อให้ตนเองได้รับผลประโยชน์สูงสุด และเป็นไปตามสิ่งที่ตนต้องการ ทั้งนี้ การลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลระหว่างฝ่ายบริหารและเจ้าของกิจการ ย่อมส่งผลให้ข้อมูลรายงานทางการเงินมีคุณภาพมากขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้อ้างอิงทางการเงินในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ดีขึ้น (Fuensanta, Gomariz, Pedro, & Ballesta, 2014)

ประสิทธิภาพการวัดผลการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance Scorecard Effectiveness: CGSE)

การกำกับดูแลกิจการ หมายถึง ระบบซึ่งกิจการใช้ในการสั่งการและควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบในการทำงาน ความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ การตรวจสอบและถ่วงดุล จึงเป็นระบบการกำกับและควบคุมกิจการโดยการแบ่งแยกสิทธิและหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (Leipziger, 2015) การพัฒนา ACGS ยึดหลักการของ OECD และหลักการกำกับดูแลกิจการของแต่ละประเทศเป็นหลัก ดังนั้น ประสิทธิภาพของการวัดผลการกำกับดูแลกิจการ คือ ผลประโยชน์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลที่ดี โดยหากมีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตาม ACGS ได้มากก็จะได้คะแนนมาก ซึ่งหมายถึง ความมีประสิทธิภาพของการวัดผลการกำกับดูแลกิจการ 5 ด้าน (Asean Capital Market Forum, 2015) ดังต่อไปนี้

1. สิทธิของผู้ถือหุ้นที่เข้มแข็ง (Strength of Shareholders Rights: SSR)

สิทธิของผู้ถือหุ้นที่เข้มแข็งเป็นผลที่เกิดจากการที่กิจการมีการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการกำกับดูแลกิจการที่ดีตามหลักเกณฑ์ ACGS หมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น สำหรับผลการประเมิน ACGS บริษัทจดทะเบียนไทยได้คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นทุกปี โดยบริษัทมีการเปิดเผยขั้นตอนและวิธีการการลงมติที่ใช้ในการประชุมก่อนการประชุม อีกทั้งบริษัทได้แจ้งวาระการประชุมอย่างชัดเจนแสดงให้เห็นถึงโอกาสสำหรับผู้ถือหุ้นในการได้รับข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน แสดงถึงประสิทธิภาพการวัดผลการกำกับดูแลกิจการด้านสิทธิของผู้ถือหุ้นที่เข้มแข็ง (Asian Development Bank, 2017) ซึ่งส่งผลทำให้รายงานทางการเงินของกิจการมีคุณภาพสูงขึ้น งานวิจัยในอดีตพบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีประสิทธิภาพด้านสิทธิความเป็นเจ้าของ มีผลกระทบทางบวกต่อรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพ (Habib & Jiang, 2015)

2. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน (The Equitable Treatment of Shareholders: ETS)

การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกันเป็นผลที่เกิดจากการที่กิจการมีการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการกำกับดูแลกิจการที่ดีตามหลักเกณฑ์ ACGS หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน สำหรับผลการประเมิน ACGS บริษัทจดทะเบียนไทยได้คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นทุกปี โดยมีการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกประเภทอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงผู้ถือหุ้นที่เป็นชาวต่างชาติ และผู้ถือหุ้นประเภทสถาบันที่ไม่มีอำนาจควบคุมให้ความสำคัญเรื่องการรักษาสหสิทธิพื้นฐานของผู้ถือหุ้น และส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นใช้สิทธิ

ตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่กฎหมายกำหนด มีการให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนเท่าเทียมกัน และแบ่งปันผลกำไรอย่างเท่าเทียมกัน เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นทุกคนมีส่วนร่วมในการประชุม ผู้ถือหุ้นได้รับการปกป้องจากการกระทำที่อาจได้รับผลกระทบจากการใช้ข้อมูลภายในซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่เปิดเผยต่อสาธารณชนและการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งผู้ถือหุ้นทุกรายที่ถูกละเมิดสิทธิมีโอกาสดำเนินการขอชดเชย และมีการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ถือหุ้นว่าคณะกรรมการและฝ่ายจัดการจะดูแลให้การใช้เงินของผู้ถือหุ้นเป็นไปอย่างเหมาะสม แสดงถึงความมีประสิทธิภาพการวัดผลการกำกับดูแลกิจการด้านการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน (Asian Development Bank, 2017) ซึ่งงานวิจัยในอดีตพบว่า กิจการที่ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกันส่งผลให้รายงานทางการเงินของกิจการมีคุณภาพดีขึ้น (Yust, 2015)

3. การเคารพบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย (Respecting Roles of Stakeholders: RRO)

การเคารพบทบาทของผู้มีส่วนได้เสียเป็นผลที่เกิดจากการที่กิจการมีการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการกำกับดูแลกิจการที่ดีตามหลักเกณฑ์ ACGS หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย สำหรับผลการประเมิน ACGS บริษัทจดทะเบียนไทยได้คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นทุกปี โดยเกือบทุกบริษัทเผยแพร่รายงานความยั่งยืนแยกต่างหากจากรายงานประจำปีและบริษัทส่วนใหญ่เปิดเผยนโยบายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับลูกค้า ชุมชน อีกทั้งมีการจัดทำโครงการต่อต้านการทุจริตที่เพิ่มขึ้น แสดงถึงความมีประสิทธิภาพการวัดผลการกำกับดูแลกิจการด้านการเคารพบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย (Asian Development Bank, 2017) ทั้งนี้ งานวิจัยในอดีตพบว่า การเคารพบทบาทของผู้มีส่วนได้เสียของกิจการ อาทิ พนักงาน ฯลฯ ส่งผลให้รายงานทางการเงินของกิจการมีคุณภาพดียิ่งขึ้น (Call et al., 2017)

4. การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้น (Disclosure and Transparency Enhancement: DTE)

การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้น เป็นผลที่เกิดจากการที่กิจการมีการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการกำกับดูแลกิจการที่ดีตามหลักเกณฑ์ ACGS หมวดที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส สำหรับผลการประเมิน ACGS บริษัทจดทะเบียนไทยได้คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นทุกปี บริษัทจดทะเบียนไทยส่วนใหญ่เปิดเผยนโยบายและรายละเอียดรายการของผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท โครงสร้างกลุ่มบริษัท บันทึกการเข้าร่วมประชุมของกรรมการแต่ละคนและรายละเอียดคำตอบแทนกรรมการสำหรับกรรมการแต่ละคนไว้ในรายงานประจำปีอย่างชัดเจน การที่บริษัทเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพ ทั้งในเชิงปริมาณ ความน่าเชื่อถือ และความทันเวลาของข้อมูลไม่ว่าอยู่ในรูปของรายงานประจำปี รายงานรายไตรมาสหรือข้อมูลเผยแพร่อื่น ๆ แสดงถึงความมีประสิทธิภาพการวัดผลการกำกับดูแลกิจการด้านการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้น (Asian Development Bank, 2017) อีกทั้งงานวิจัยในอดีตพบว่า การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้นส่งผลทำให้รายงานทางการเงินของกิจการมีคุณภาพดียิ่งขึ้น (Mohammadi & Nezhad, 2015)

5. ความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ (Effective Responsibility of the Board: ERB)

ความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ เป็นผลที่เกิดจากการที่กิจการมีการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการกำกับดูแลกิจการที่ดีตามหลักเกณฑ์ ACGS หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ สำหรับผลการประเมิน ACGS บริษัทจดทะเบียนไทยคะแนนเฉลี่ยรวมสูงขึ้นทุกปี ผู้บริหารทุกระดับและพนักงานทุกคนต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งมีการเปิดเผยกระบวนการในการแต่งตั้งกรรมการใหม่ มีนโยบายที่สนับสนุนให้กรรมการเข้าร่วมหลักสูตรการศึกษาอย่างต่อเนื่องหรืออย่างมืออาชีพ ในเรื่องการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ การบริหารความเสี่ยง และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีของคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการมีการทบทวนวิสัยทัศน์และพันธกิจทุก ๆ ปี และดำเนินการตามกลยุทธ์ขององค์กร กำหนดนโยบายค่าตอบแทนสำหรับกรรมการบริหารและกรรมการผู้จัดการใหญ่ที่เชื่อมโยงกับผลการดำเนินงานของบริษัททั้งในระยะสั้นและระยะยาว มีการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี ไม่เพียงแต่คณะกรรมการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกรรมการรายบุคคล และคณะกรรมการชุดย่อย แสดงถึงความมีประสิทธิผลการวัดผลการกำกับดูแลกิจการด้านความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ (Asian Development Bank, 2017) งานวิจัยในอดีตพบว่า คณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพในงานที่รับผิดชอบส่งผลทางบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของกิจการ (Mark, Abd, & Elshawarby, 2018)

ลักษณะกิจการ (Firm Characteristics)

ลักษณะของกิจการ ได้แก่ ระยะเวลาดำเนินงานและขนาดกิจการ มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ดังนี้

1. ระยะเวลาดำเนินงาน (Firm Age: FIA)

ระยะเวลาดำเนินงานของกิจการเป็นตัวบ่งชี้ที่แสดงให้เห็นถึงการดำรงอยู่และความสามารถของกิจการในการอยู่รอดและมีประสพการณ์ที่เพิ่มขึ้น (Waluyo, 2017) ระยะเวลาดำเนินงานเป็นตัวบ่งบอกถึงการควบคุมภายในที่ดีของกิจการ โดยระบบการควบคุมภายในของกิจการมักจะมีโครงสร้างที่ดีขึ้นเมื่อได้ดำเนินงานผ่านไปหลายปี ทั้งนี้ การควบคุมภายในที่มีโครงสร้างดี ส่งผลให้รายงานทางการเงินมีคุณภาพดี (Huang, Green, & Lee, 2012) ยิ่งไปกว่านั้น กิจการที่ดำเนินงานผ่านมาระยะเวลาหนึ่งแล้วมักจะเป็นที่สนใจของหน่วยงานรัฐ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผลักดันให้กิจการต้องมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี ส่งผลต่อแนวทางการรายงานที่ดีของกิจการ (Chalaki, Didar, & Riahinezhad, 2012) งานวิจัยในอดีตพบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาดำเนินงานของกิจการกับคุณภาพรายงานทางการเงิน โดย Amahalu (2019) พบความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Olowokure, Tanko, and Nyor (2015) ซึ่งพบว่า กิจการมีระยะเวลาดำเนินงานมากขึ้นก็จะจัดทำรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพมากขึ้น ในทางตรงข้าม Ekwueme & Aniefor (2019) พบความสัมพันธ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญ แต่อย่างไรก็ตาม Chalaki et al. (2012) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาดำเนินงานซึ่งกำหนดให้เป็นตัวแปรควบคุมกับตัวแปรคุณภาพรายงานการเงิน จึงสรุปว่าไม่มี

ความสัมพันธ์ใด ๆ ต่อกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Huang et al. (2012) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาดำเนินงานกับคุณภาพรายงานทางการเงินแต่อย่างใด

2. ขนาดกิจการ (Firm Size: FIS)

ขนาดกิจการเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน (Dechow & Ge, 2006) ในงานวิจัยส่วนใหญ่ขนาดกิจการวัดได้จากขนาดสินทรัพย์ (Saheed, 2013) โดยกิจการขนาดใหญ่มักมีแผนกบัญชีและการควบคุมภายในที่มีโครงสร้างดี และมีความสามารถในการจ่ายค่าบริการให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยปรับปรุงกระบวนการรายงานทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Chalaki et al., 2012) นอกจากนี้ กิจการขนาดใหญ่มีแนวโน้มของการมีระบบข้อมูลที่สร้างขึ้นอย่างดี เพื่อให้สามารถติดตามข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่ไม่ใช่ทางการเงินทั้งหมด โดยมีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติการและการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Saheed, 2013) ทั้งนี้ กิจการขนาดใหญ่ยังสามารถใช้บริการของบริษัทตรวจสอบบัญชีขนาดใหญ่ในการตรวจสอบงบการเงินของกิจการ ซึ่งจะช่วยเพิ่มคุณภาพของรายงานทางการเงินได้ (Zandi, Sadiq, & Mohamad, 2019) งานวิจัยในอดีตพบว่า ขนาดกิจการมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน โดย Shehu (2011) พบว่า กิจการขนาดใหญ่มีแนวโน้มการรายงานที่น่าเชื่อถือและมีคุณภาพดีกว่าในกิจการขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญ ในทางตรงกันข้าม Huang et al. (2012) ศึกษาอิทธิพลของขนาดกิจการที่มีต่อคุณภาพรายงานการเงิน พบว่า ขนาดกิจการมีผลกระทบในทางลบอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน เนื่องจากกิจการขนาดใหญ่มีแนวโน้มที่จะจัดการรายได้มากกว่า อย่างไรก็ตาม การวิจัยของ Waweru and Riro (2013) พบว่า ขนาดของกิจการไม่มีอิทธิพลใด ๆ ต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าผลลัพธ์ที่แตกต่างนี้เกิดจากระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศที่ดำเนินการศึกษาแตกต่างกัน

คุณภาพรายงานทางการเงิน (Financial Reporting Quality: FRQ)

คุณภาพรายงานทางการเงิน หมายถึง ความแม่นยำของรายงานทางการเงินบ่งบอกข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสเงินสดที่ผู้ลงทุนควรทราบ รายงานทางการเงินควรเป็นไปตามเกณฑ์เชิงคุณภาพตามกรอบแนวคิดของ IASB และ FASB ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลรายงานทางการเงิน หมายถึง คุณลักษณะที่ทำให้ข้อมูลทางการเงินมีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) ความสามารถเปรียบเทียบได้ (Comparability) ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ (Verifiability) การทันเวลา (Timeliness) และความสามารถเข้าใจได้ (Understandability) (Herath & Albarqi, 2017)

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้นที่เข้มแข็งมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน

สมมติฐานที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน

สมมติฐานที่ 3 การเคารพบทบาทของผู้มีส่วนได้เสียมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน

สมมติฐานที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้นมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน

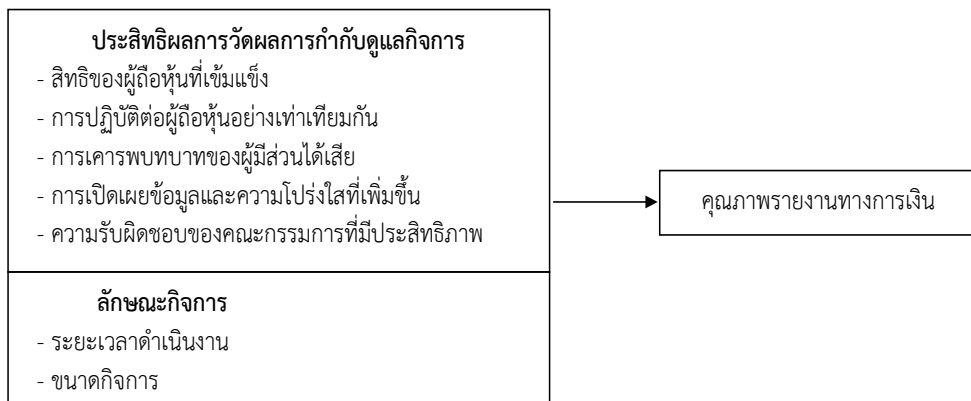
สมมติฐานที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน

สมมติฐานที่ 6 ระยะเวลาดำเนินงานมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน

สมมติฐานที่ 7 ขนาดกิจการมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน

กรอบแนวคิดการวิจัย

อิทธิพลของประสิทธิภาพการวัดผลการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แสดงด้วยกรอบแนวคิดการวิจัย ดังรูปที่ 1

รูปที่1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากเป็นกิจการที่เข้าร่วมในการประเมิน ACGS โดยไม่รวมกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน เนื่องจากมีโครงสร้างการเงินและข้อบังคับเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น (Mocanu, 2010) ดังนั้น จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 638 บริษัท (The Stock Exchange of Thailand, 2019)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยตัวแปรอิสระ คือ ประสิทธิภาพการวัดผลการกำกับดูแลกิจการ และลักษณะกิจการ ในส่วนของประสิทธิภาพการวัดผลการกำกับดูแลกิจการ พัฒนาข้อคำถามจากแบบสอบถามการวัดผลการกำกับดูแลกิจการอาเซียนของ

Asian Development Bank (2017) โดยประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทในการศึกษาครั้งนี้ รวม 25 ข้อคำถาม เพื่อใช้วัดประสิทธิผลการกำกับดูแลกิจการ 5 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ดังนี้

1) สิทธิของผู้ถือหุ้นที่เข้มแข็ง ได้แก่ ผู้ถือหุ้นได้รับเงินปันผลอย่างเท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของกิจการ การเข้าร่วมการประชุมสามัญประจำปีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ถือหุ้นทุกกลุ่มได้รับความเป็นธรรม

2) การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน ได้แก่ ผู้ถือหุ้นทุกประเภทได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันตามสิทธิของตน ผู้ถือหุ้นทุกรายมีสิทธิออกเสียงในการประชุมผู้ถือหุ้นได้อย่างเท่าเทียมกัน กรรมการและผู้บริหารไม่สามารถใช้ข้อมูลภายในเพื่อหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองในทางที่มิชอบ และผู้บริหารต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนได้เสียของตนเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาผลประโยชน์ที่ขัดแย้ง

3) การเคารพบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มได้รับการปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามข้อตกลงที่มีต่อบริษัทอย่างต่อเนื่อง ผู้มีส่วนได้เสียที่ถูกละเมิดสิทธิได้รับการชดเชยความเสียหายอันเกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พนักงานทุกระดับมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีมาตรการรับแจ้งเบาะแสหรือข้อร้องเรียนจากทั้งพนักงานและผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ เกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมาย ผิดจรรยาบรรณ หรือพฤติกรรมที่อาจส่งถึงการทุจริตในกิจการ และบุคคลที่แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำความผิดในกิจการได้รับการปกป้องคุ้มครองอย่างเหมาะสม

4) การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ การเปิดเผยการถือหุ้นของกรรมการทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลงานทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินมีการเปิดเผยไว้ทั้งในรายงานประจำปี และเว็บไซต์ของกิจการอย่างมีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล การเปิดเผยนโยบายการตรวจสอบและอนุมัติรายการที่เป็นสาระสำคัญของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกัน (Related Party Transactions) รายงานทางการเงินมีความถูกต้องและเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป พร้อมทั้งผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีที่เป็นอิสระ รวมถึงกิจการมีช่องทางเผยแพร่ข้อมูลที่หลากหลายเพื่อให้มีการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพทันเวลา

5) ความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ กิจการได้กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งได้เปิดเผยนโยบายการกำกับดูแลกิจการ วิสัยทัศน์และพันธกิจ รวมถึงกระบวนการทบทวนและปรับใช้กลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณทางธุรกิจ คณะกรรมการสามารถใช้ดุลยพินิจอย่างเป็นอิสระเกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจการ ผู้บริหารสูงสุดของกิจการมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ สามารถบริหารงานอย่างเป็นอิสระจากคณะกรรมการบริษัท กิจการมีแผนการพัฒนาและประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีของคณะกรรมการและผู้บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ

การวัดค่าตัวแปรลักษณะกิจการ ได้แก่ ระยะเวลาดำเนินงาน (Firm Age) และขนาดกิจการ (Firm Size) ดังนี้ ระยะเวลาดำเนินงาน วัดจากระยะเวลาตั้งแต่เริ่มต้นกิจการจนถึงปีที่ทำการศึกษา (Olowokure et al., 2015) และขนาดกิจการวัดจากสินทรัพย์รวมของกิจการ (Adedapo & Samuel, 2019)

ตัวแปรตาม คือ คุณภาพรายงานทางการเงิน หมายถึง คุณลักษณะที่ทำให้ข้อมูลทางการเงิน มีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ความสามารถเปรียบเทียบได้ ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ความทันเวลา และความสามารถเข้าใจได้ (Herath & Albarqi, 2017)

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับผู้บริหารที่รับผิดชอบกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีแบบสอบถามถูกส่งคืน จำนวน 3 ฉบับ ดังนั้นแบบสอบถามได้ส่งสำเร็จมีจำนวน 635 ฉบับ และได้รับการตอบกลับจำนวน 145 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ จำนวน 2 ฉบับ ดังนั้นแบบสอบถามที่สมบูรณ์มีจำนวน 143 ฉบับ โดยมีอัตราการตอบกลับ 22.52 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar, and Day (2001) ได้กล่าวว่า อัตราการตอบกลับในงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์อย่างน้อยร้อยละ 20 ถือว่าเป็นจำนวนที่ยอมรับได้ในการเป็นตัวแทนที่ดีเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำจากที่ปรึกษาเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบัญชีและการวิจัย จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence: IOC) ของข้อคำถามแต่ละข้อ หลังปรับปรุงตามคำแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว และมีค่า IOC มากกว่า 0.8 ซึ่งถือว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรงและครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย

การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) โดยตรงจากผู้บริหารกิจการของกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย จำนวน 30 ชุด รายละเอียดดังตารางที่ 1 ซึ่งแสดงการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทดสอบด้วยการใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbarch's Alpha) ผลการทดสอบ พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรมีค่าอยู่ระหว่าง 0.713 - 0.834 มากกว่า 0.70 (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2014) ซึ่งให้เห็นว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับได้ นอกจากนี้ การตรวจสอบน้ำหนักองค์ประกอบได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของข้อคำถามตามรายการในแบบสอบถาม โดยนำมาใช้เพื่อทำให้ลดจำนวนข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์กันให้มีจำนวนลดน้อยลง สำหรับงานวิจัยนี้ ค่า Factor Loading อยู่ระหว่าง 0.536 - 0.930 พบว่า มีค่าสูงกว่า 0.40 สอดคล้องกับ Hair et al. (2014) ถือว่ายอมรับได้

ตารางที่ 1 คำนำน้หนักปัจจัย และสัมประสิทธิ์แอลฟา

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักปัจจัย	สัมประสิทธิ์แอลฟา
สิทธิของผู้ถือหุ้นที่เข้มแข็ง (SSR)	0.558 - 0.810	0.764
การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียม (ETS)	0.598 - 0.895	0.834

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักปัจจัย	สัมประสิทธิ์แอลฟา
การเคารพบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย (RRO)	0.536 - 0.888	0.768
การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้น (DTE)	0.579 - 0.849	0.817
ความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ (ERB)	0.569 - 0.905	0.713
คุณภาพของรายงานทางการเงิน (FRQ)	0.618 - 0.930	0.738

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ทำการศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัก ค่า Factor Loading และ VIF สำหรับสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้เทคนิควิธีนำเข้า (Enter) เพื่อทดสอบสมมติฐานงานวิจัย โดยเขียนตัวแบบสมการถดถอยเชิงพหุได้ ดังนี้

$$FRQ = \beta_0 + \beta_1 SSR + \beta_2 ETS + \beta_3 RRO + \beta_4 DTE + \beta_5 ERB + \beta_6 FIS + \beta_7 FIA + \varepsilon$$

- โดยที่ SSR = Strength of Shareholders Rights (สิทธิของผู้ถือหุ้นที่เข้มแข็ง)
ETS = The Equitable Treatment of Shareholders (การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียม)
RRO = Respecting Roles of Stakeholders (การเคารพบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย)
DTE = Disclosure and Transparency Enhancement (การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้น)
ERB = Effective Responsibility of the Board (ความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ)
FRQ = Financial Report Quality (คุณภาพของรายงานทางการเงิน)
FIA = Firm Age (ระยะเวลาดำเนินงาน)
FIS = Firm Size (ขนาดกิจการ)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้แบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 นำเสนอการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และส่วนที่ 2 นำเสนอเกี่ยวกับการทดสอบสมมติฐาน ดังตารางที่ 2 และ 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ตัวแปร	SSR	ETS	RRO	DTE	ERB	FIS	FIA	FRQ	VIF
ค่าเฉลี่ย	4.675	4.667	4.646	4.521	4.601	0.608	0.818	4.702	
S.D.	0.433	0.463	0.447	0.462	0.457	0.569	0.387	0.366	
SSR	1.000								1.091
ETS	0.166*	1.000							1.009
RRO	0.224**	0.170*	1.000						1.001
DTE	0.164*	0.673**	0.238**	1.000					1.027
ERB	0.296**	0.294**	0.316**	0.232**	1.000				1.000
FIS	-0.167*	-0.023	0.065	-0.077	-0.022	1.000			1.078
FIA	0.111	0.060	0.048	0.036	-0.054	-0.036	1.000		1.093
FRQ	0.200*	0.277**	0.297**	0.312**	0.401**	-0.039	0.122	1.000	

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยพิจารณาว่าตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยมีความสัมพันธ์กันเองอยู่ในระดับสูงหรือไม่ หากตัวแปรใด มีค่าความสัมพันธ์เกินกว่า 0.80 นั่นคือ จะเกิดปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเองสูง (Multicollinearity) ซึ่งส่งผลให้ตัวแบบสมการที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน จากการทดสอบ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรอิสระแต่ละคู่มีค่าน้อยกว่า 0.80 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (Hair et al., 2014) นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ทดสอบปัญหา Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าอยู่ระหว่าง 1.000 - 1.093 ซึ่งต่ำกว่า 10 แสดงว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ในการวิเคราะห์ความถดถอย แบบพหุคูณ (Hair et al., 2014)

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์อิทธิพลของประสิทธิผลการวัดผลการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน

ประสิทธิผลการวัดผลการกำกับดูแลกิจการ	คุณภาพรายงานทางการเงิน			
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	t	p-value
ค่าคงที่ (Constant)	0.154	0.179	0.861	0.391
สิทธิของผู้ถือหุ้นที่เข้มแข็ง (SSR)	0.202	0.074	2.711	0.008**
การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียม (ETS)	0.243	0.072	3.387	0.001**
การเคารพบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย (RRO)	0.237	0.071	3.325	0.001**
การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้น (DTE)	0.199	0.072	2.757	0.007**
ความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ (ERB)	0.343	0.071	4.814	0.000**
ระยะเวลาดำเนินงาน (FIA)	-0.316	0.193	-1.638	0.104
ขนาดกิจการ (FIS)	0.171	0.130	1.314	0.191

$R^2 = 0.313$, Adj. $R^2 = 0.278$, F-statistics = 8.798, ** $p < 0.01$

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ในการศึกษาอิทธิพลของประสิทธิผลการวัดผลการกำกับดูแลกิจการต่อคุณภาพการรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ตัวแบบโดยรวมมีค่า ซึ่งค่าดังกล่าวน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.01 ถือว่าตัวแบบมีความเหมาะสม นอกจากนั้น ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง (Adjusted R^2) มีค่าเท่ากับ 0.278 แสดงว่าประสิทธิผลของการวัดผลการกำกับดูแลกิจการสามารถพยากรณ์คุณภาพการรายงานทางการเงินได้ ร้อยละ 27.80 สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประสิทธิภาพการวัดผลการกำกับดูแลกิจการด้านสิทธิของผู้ถือหุ้นที่เข้มแข็ง เท่ากับ 0.202 ด้านการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน เท่ากับ 0.243 ด้านการเคารพบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย เท่ากับ 0.237 ด้านการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.199 และด้านความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 0.343 มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน ผลการวิจัย พบว่า สนับสนุนสมมติฐานที่ 1 - 5 นอกจากนี้ตัวแปรควบคุมด้านระยะเวลาดำเนินงาน เท่ากับ -0.316 และด้านขนาดกิจการ เท่ากับ 0.171 ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน โดยเขียนสมการพยากรณ์คะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$FRQ = 0.154 + 0.202SSR + 0.243ETS + 0.237RRO + 0.199DTE + 0.343ERB$$

อภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการวัดผลการกำกับดูแลกิจการมีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนี้

1. สิทธิของผู้ถือหุ้นที่เข้มแข็งมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน โดยผู้ถือหุ้นได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกิจการอย่างเพียงพอ ทันเวลาและสม่ำเสมอ เนื่องมาจากสามารถลดปัญหาที่เกิดจากการได้รับข้อมูลที่ไม่เท่าเทียมกันจากปัญหาตัวแทนลงได้ (Yermack, 2010) ทั้งนี้ สิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญของผู้ถือหุ้น ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมบริษัท โดยการจัดประชุมผู้ถือหุ้นเป็นไปเพื่อให้ผู้ถือหุ้นซึ่งมีฐานะเป็นเจ้าของกิจการ ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญต่าง ๆ อาทิ การอนุมัติงบการเงินประจำปี การพิจารณาจ่ายปันผล การแต่งตั้งกรรมการ เป็นต้น รวมถึงการประชุมวิสามัญเกี่ยวกับรายการที่มีนัยสำคัญที่อาจกระทบต่อฐานะการเงินและผลดำเนินงานของบริษัท หรือเป็นการตัดสินใจทางธุรกิจที่สำคัญ ทั้งนี้ ผู้ถือหุ้นจะได้รับทราบกฎเกณฑ์และวิธีการในการเข้าร่วมประชุม และข้อมูลที่เพียงพอต่อการพิจารณาในแต่ละวาระก่อนการประชุมตามเวลาอันควร มีโอกาสซักถามกรรมการทั้งในที่ประชุมและส่งคำถามล่วงหน้า มีโอกาสเสนอวาระการประชุม และมีสิทธิขอปรับหนี้ให้ผู้ถือหุ้นเข้าร่วมประชุมแทนตนได้ สิทธิของผู้ถือหุ้นที่เข้มแข็งนี้จึงทำให้ผู้ถือหุ้นสามารถตรวจสอบ ทบทวน เสนอแนะและเข้าใจข้อมูลทางการเงินได้ชัดเจน จึงมั่นใจได้ว่าข้อมูลที่แสดงในรายงานทางการเงินมีความถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นไปตามความเป็นจริง (Biddle, Hilary, & Verdi, 2009) ประสิทธิภาพด้านสิทธิของผู้ถือหุ้นที่เข้มแข็งอันเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี จึงมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Habib and Jiang (2015) ที่พบว่า การกำกับดูแลกิจการที่เน้นรักษาสีทธิความเป็นเจ้าของกิจการ มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน

2. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกันมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน เนื่องจากการที่บริษัทมีนักลงทุนประเภทต่าง ๆ เช่น นักลงทุนชาวต่างชาติ (Foreign Ownership) เข้ามาถือหุ้น จะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งอันเนื่องมาจากปัญหาตัวแทนลงได้ เนื่องจากผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติที่มาจากประเทศที่มีหลักการกำกับกิจการที่ดีจะพยายามผลักดันให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดีในกิจการที่ลงทุนอยู่ (Gürbüz, Aybars, & Kutlu, 2010) อีกทั้งนักลงทุนชาวต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยย่อมเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวข้องกับธุรกิจหรือกิจการที่ลงทุนอยู่เป็นอย่างดี จึงสามารถลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลลงได้ (Lafond & Roychowdhury, 2008) สำหรับนักลงทุนสถาบันมักชอบที่จะลงทุนในบริษัทที่มีโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Gürbüz et al., 2010) เมื่อได้รับการสนับสนุนให้สามารถใช้สิทธิต่าง ๆ ในฐานะผู้ถือหุ้นได้อย่างเท่าเทียมกัน นำไปสู่ความโปร่งใสและลดโอกาสของผู้บริหารในการเลือกวิธีปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ก็จะส่งผลให้รายงานทางการเงินมีคุณภาพสูง (Eyenubo, Mohamed, & Ali, 2017) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yust (2015) พบว่า ผู้ถือหุ้นแบบสถาบัน (Institutional Ownership) ในกิจการที่สามารถลดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน

3. การเคารพบทบาทของผู้มีส่วนได้เสียมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน โดยกิจการให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม และมีการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการสร้างเสริมผลการดำเนินงานของกิจการ เพื่อสร้างความมั่นคงอย่างยั่งยืนให้กับกิจการ และเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องให้ผู้มีส่วนได้เสียเหล่านั้นได้รับทราบอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ในการมีส่วนร่วมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่ายกังวลเกี่ยวกับคุณภาพการรายงานทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงินเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เช่น เจ้าหนี้ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียสำคัญที่สนใจในสถานะการเงินและคุณภาพของรายงานทางการเงินของกิจการเป็นพิเศษ (Cheng, Business, Iowa, & Campus, 2014) ผู้ถือหุ้น นักลงทุน นักวิเคราะห์ พนักงาน หน่วยงานกำกับดูแลและผู้สนใจทั่วไป (Olowokure et al., 2015) ให้ความสำคัญกับรายงานการเงินที่มีคุณภาพของกิจการเพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง ประสิทธิภาพด้านการเคารพบทบาทของผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะทำให้เกิดกลไกลดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล (Cuadrado-Ballesteros, Martinez-Ferrero, & García-Sánchez, 2017) ผู้มีส่วนได้เสียจึงได้รับข้อมูลรายงานทางการเงินต่าง ๆ ที่ถูกต้อง เพียงพอ และทันเวลา ในขณะเดียวกันก็จะเกิดแรงผลักดันให้กิจการคำนึงถึงการจัดทำรายงานที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าว (Deloitte, 2014; Mohs, 2017) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Call et al. (2017) ที่พบว่า พนักงานของบริษัทส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน

4. การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้นมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน โดยความมีประสิทธิภาพด้านการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้น เป็นการที่กิจการให้ความสำคัญกับเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศทางการเงินและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ถือหุ้น และผู้ประกอบการตรงต่อความเป็นจริง ครบถ้วน เพียงพอ ทันเวลา เปิดเผยข้อมูลผ่านช่องทางต่าง ๆ หลากหลายเพื่อให้ผู้ถือหุ้น และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้ทราบข้อมูลของกิจการอย่างทั่วถึง การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่มากขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ เป็นการเปิดเผยข้อมูลแบบสมัครใจ (Voluntary Financial Disclosures) เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดการลดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลระหว่างผู้บริหารและผู้ใช้ข้อมูล ส่งผลให้รายงานการเงินมีคุณภาพมากขึ้น (Fung, 2014) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohammadi and Nezhad (2015) ที่ศึกษาถึงบทบาทของการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้นในลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลแบบสมัครใจเพิ่มขึ้น พบว่า รายงานทางการเงินมีคุณภาพดีขึ้น

5. ความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน โดยการทำงานของคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพช่วยลดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างผู้ถือหุ้นและบุคคลต่าง ๆ ภายในกิจการ เป็นการลดความไม่สมดุลของข้อมูลและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ (Lee, Lin, & Chang, 2011) ทั้งนี้ คณะกรรมการมีหน้าที่กำกับดูแลคุณภาพของการรายงานทางการเงิน พร้อมทั้งจัดการให้มีการตรวจสอบและรับรองคุณภาพการรายงานทางการเงิน รวมถึงข่าวประชาสัมพันธ์ที่มีเนื้อหาทางการเงินและเอกสารประกอบการนำเสนอที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย คณะกรรมการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพมีหน้าที่ตรวจสอบรายงานการตรวจสอบภายในและภายนอกเกี่ยวกับการควบคุมภายในและกระบวนการรายงานทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mark et al. (2018) ที่พบว่า คณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพมีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงินที่เพิ่มขึ้น

6. ระยะเวลาดำเนินงานไม่มีอิทธิพลใด ๆ ต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Huang et al. (2012) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาดำเนินงานกับคุณภาพรายงานทางการเงินแต่อย่างใด เนื่องจากรายงานทางการเงินของกิจการเหล่านี้ถูกกำกับดูแลโดยตลาดหลักทรัพย์และคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์อย่างชัดเจน

7. ขนาดกิจการไม่มีอิทธิพลใด ๆ ต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Waweru and Riro (2013) ที่พบว่า ขนาดของกิจการไม่มีอิทธิพลใด ๆ ต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน อาจเป็นไปได้ว่าเกิดจากระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศที่ดำเนินการศึกษาแตกต่างกัน

ดังนั้นผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าประสิทธิผลการวัดผลการกำกับดูแลกิจการทุกด้านมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงกล่าวได้ว่าในกรณีที่กิจการมีประสิทธิผลการวัดผลการกำกับดูแลกิจการยิ่งมาก ก็จะมีส่งผลให้รายงานทางการเงินของกิจการมีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งจะทำให้นักลงทุนมั่นใจในคุณภาพของรายงานทางการเงินได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ลักษณะกิจการทางด้านระยะเวลาดำเนินงานและขนาดกิจการไม่มีอิทธิพลใด ๆ ต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สรุปผล

การศึกษาอิทธิพลของประสิทธิผลการวัดผลการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ประสิทธิผลการวัดผลการกำกับดูแลกิจการทุกด้านมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยสามารถจัดลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ ด้านการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน ด้านการเคารพบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย ด้านสิทธิของผู้ถือหุ้นที่เข้มแข็ง และด้านการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นประสิทธิผลการวัดผลการกำกับดูแลกิจการจึงเป็นกลไกหนึ่งในการสร้างความมั่นใจในคุณภาพรายงานทางการเงินที่ผู้ลงทุนจะนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นประโยชน์ในการแสดงให้เห็นผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงประสิทธิผลการวัดผลการกำกับดูแลกิจการว่าเป็นกลไกหนึ่งที่มีผลต่อการสร้างคุณภาพรายงานทางการเงินของกิจการ อีกทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพรายงานทางการเงินของกิจการที่มีการกำกับดูแลกิจการที่มีประสิทธิผลด้วยเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นถึงประโยชน์ของการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรสนับสนุนและส่งเสริมให้กิจการที่ไม่ได้อยู่ในกำกับของตลาดหลักทรัพย์ทุกกิจการได้ตระหนักถึงการมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีในทุกด้าน เพื่อนำไปสู่การการรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพ

2. งานวิจัยในอนาคต ควรศึกษาอิทธิพลของประสิทธิผลการวัดผลการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน โดยแยกแต่ละอุตสาหกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้เหมาะสมกับลักษณะของแต่ละอุตสาหกรรม รวมถึงการทดสอบอิทธิพลของประสิทธิผลการวัดผลการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อปัจจัยอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- Aaker, D. A., Kumar, V., & Day, G. S. (2001). *Marketing research* (7th ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Adedapo, K., & Samuel, L. (2019). Firm characteristics and financial reporting quality: Evidence from non-financial firms in Nigeria. *International Journal of Economics, Management and Accounting*, 2(2), 445-472.
- Al-khonain, S., Arabia, S., Al-adeem, K., & Arabia, S. (2020). Corporate governance and financial preliminary evidence from Saudi Arabia reporting quality. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 4(1), 109-116.
- Amahalu, N. (2019). Effect of firm characteristics on environmental performance of quoted industrial goods firms in Nigeria. *International Journal of Research in Business, Economics and Management*, 4(2), 14-16.
- Asean Capital Market Forum. (2015). *Background asean corporate governance scorecard*. Retrieved from http://www.theacmf.org/ACMF/upload/asean_cg_scorecard.pdf
- Asian Development Bank. (2017). *ASEAN corporate governance scorecard: Country reports and assessments 2015*. Metro Manila, Philippines: ADB Publishing.
- Atuilik, W. A., & Salia, H. (2018). The importance of financial reporting to capital market development in Ghana. *Journal of Economics and International Finance*, 10(8), 89-94.
- Biddle, G. C., Hilary, G., & Verdi, R. S. (2009). How does financial reporting quality relate to investment efficiency?. *Journal of Accounting and Economics*, 48(2), 112-131.
- Call, A. C., Campbell, J. L., College, T., Moon, J. R., Robinson, J. M., Allee, K., Zhang, T. (2017). Employee quality and financial reporting outcomes. *Journal of Accounting and Economics*, 64(1), 123-149.

- Chalaki, P., Didar, H., & Riahinezhad, M. (2012). Corporate governance attributes and financial reporting quality: Empirical evidence from Iran. *International Journal of Business and Social Science*, 3(15), 223-229.
- Cheng, D. S. Y., Business, F., Iowa, U., & Campus, K. (2014). How creditors evaluate financial statements?. *The Journal of International Management Studies*, 9(1), 156-165.
- Cuadrado-Ballesteros, B., Martínez-Ferrero, J., & García-Sánchez, I. M. (2017). Mitigating information asymmetry through sustainability assurance: The role of accountants and levels of assurance. *International Business Review*, 26(6), 1141-1156.
- Dechow, P.M., & Ge, W. (2006). The persistence of earnings and cash flows and the role of special items: Implications for the accrual anomaly. *Review of Accounting Studies*, 22(2-3), 253-296.
- Deloitte. (2014). *Succeeding amid change and uncertainty: Action plans for audit committees*. Retrieved from <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ca/Documents/audit/ca-en-audit-strengthening-investor-confidence.pdf>.
- Ekwueme, C. M., & Aniefor, S. J. (2019). Determinants of financial reporting quality: Evidence from listed manufacturing firms in Nigeria. *Journal of Global Accounting*, 6(2), 22-35.
- Eyenubo, S. A., Mohamed, M., & Ali, M. (2017). An empirical analysis on the financial reporting quality of the quoted firms in Nigeria: Does audit committee size matter?. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7(9), 50-63.
- Fuensanta, M., Gomariz, C., Pedro, J., & Ballesta, S. (2014). Financial reporting quality, debt maturity and investment efficiency. *Journal of Banking & Finance*, 40(1), 494-506.
- Fung, B. (2014). The demand and need for transparency and disclosure in corporate governance. *Universal Journal of Management*, 2(2), 72-80.
- Gürbüz, A. O., Aybars, A., & Kutlu, Ö. (2010). Corporate governance and financial performance with a perspective on institutional ownership: Empirical evidence from Turkey. *Journal of Applied Management Accounting Research*, 8(2), 21-37.
- Habib, A., & Jiang, H. (2015). Corporate governance and financial reporting quality in China: A survey of recent evidence. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 24, 29-45.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

- Herath, S. K., & Albarqi, N. (2017). Financial reporting quality: A literature review school of business administration. *International Journal of Business Management and Commerce*, 2(2), 1-14.
- Huang, H., Green, R., & Lee, C. (2012). CEO age and financial reporting quality. *Accounting Horizons*, 26(4), 725-740.
- Iskander, M. R., & Chamlou, N. (2000). *Corporate governance: A framework for implementation-overview*. Washington, D.C.: The World Bank Group.
- Jensen, M., & Meckling, W. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360.
- Lafond, R., & Roychowdhury, S. (2008). Managerial ownership and accounting conservatism. *Journal of Accounting Research*, 46(1), 101-135.
- Lee, S. C., Lin, C. T., & Chang, P. T. (2011). An ohlson valuation framework for valuing corporate governance: The case of Taiwan. *Pacific-Basin Finance Journal*, 19(1), 420-434.
- Leipziger, D. (2015). *The corporate responsibility code book* (3rd ed.). London: Greenleaf Publishing.
- Mark, J. A., Abd, M., & Elshawarby, E. (2018). The characteristics of the board of directors and their impact on the delay of the external auditor's report by applying to companies listed on the Egyptian stock exchange. *Journal of Accounting & Marketing*, 7(4), 1-10.
- Mocanu, M. (2010). *Corporate governance in the banking industry* (Research report). Romania: Academy of Economic Studies Bucharest.
- Mohammadi, S., & Nezhad, B. M. (2015). The role of disclosure and transparency in financial reporting. *International Journal of Accounting and Economics Studies*, 3(1), 60-75.
- Mohs, D. J. N. (2017). Financial reporting and the accounting expectations Gaap. *Review of Contemporary Business Research*, 6(1), 25-34.
- Olowokure, O. A., Tanko, M., & Nyor, T. (2015). Firm structural characteristics and financial reporting quality of listed deposit money banks in Nigeria. *International Business Research*, 9(1), 106-124.
- Saheed, Z. S. (2013). Impact of globalisation on corporate governance in developing economies: A the oretical approach. *Journal of Business & Management*, 2(1), 1-10.
- Shehu, U. H. (2011). Determinants of financial reporting quality: An in-depth study of firm structure. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, 2(4), 54-76.

- Suwansin, N., Kaewthong, T., Kaewsaitong, N., Kote, S., & Suttipun, M. (2016). Risk disclosure: A comparative study of companies listed on the stock exchange of Thailand (SET) and the market for alternative investment (mai) and its relationship with cost of debt. *Hatyai Academic Journal*, 16(2), 153-170. [in Thai]
- Tan, S., & Chong, L. (2017). Information sources and investing decisions-a path modeling approach. *Managerial Finance*, 43(8), 928-947.
- Thai Institute of Directors. (2018). *Thai listed firms mark highest score in ASEAN CG scorecard*. Retrieved from [http://www.thai-iod.com/imgUpload/Press%20Release%20ASEAN%202018-Eng \(1\).pdf](http://www.thai-iod.com/imgUpload/Press%20Release%20ASEAN%202018-Eng%20(1).pdf) [in Thai]
- The Stock Exchange of Thailand. (2012). *The principles of good corporate governance for listed companies 2012*. Retrieved from [https://www.set.or.th/sustainable dev/th/cg/files/2013/CGPrinciple2012Thai-Eng.pdf](https://www.set.or.th/sustainable/dev/th/cg/files/2013/CGPrinciple2012Thai-Eng.pdf) [in Thai]
- The Stock Exchange of Thailand. (2019). List of companies/securities. Retrieved from <https://www.set.or.th/en/company/companylist.html> [in Thai]
- Thunputtadom, P., Kiniphan, P., & Sirikanerat, S. (2019). A study of the factors affecting to motivation in earnings. *Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University*, 13(3), 145-157. [in Thai]
- Waluyo, W. (2017). Firm size, firm age, and firm growth on corporate social responsibility in Indonesia: The case of real estate companies. *European Research Studies Journal*, 20(4), 360-369.
- Waweru, N. M., & Riro, G. K. (2013). Corporate governance, firm characteristics and earnings management in an emerging economy. *Journal of Applied Management Accounting Research*, 11(1), 43-64.
- Yarana, C., & Praithong, P. (2019). A study of law violations and punishments of accounting and taxation frauds: Case studies of Thai listed companies. *Naresuan University Law Journal*, 12(2), 143-165. [in Thai]
- Yermack, D. (2010). Shareholder voting and corporate governance. *The Annual Review of Financial Economics*, 6(2), 1-23.
- Yust, C. G. E. (2015). *Do institutional investors and financial analysts' impact bank financial reporting quality?* (Doctoral dissertation). The University of Texas at Austin, U.S.A.
- Zandi, G., Sadiq, M., & Mohamad, S. (2019). Big-four auditors and financial reporting quality: Evidence from Pakistan. *Humanities and Social Sciences Reviews*, 7(2), 369-375.
- Zhuang, J., Edwards, D., Webb, D., & Capulong, M. V. (2008). *Corporate governance and finance in east Asia: A study of Indonesia, Republic of Korea, Malaysia, Philippines, and Thailand*. Bingley UK: JAI Press.